

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 czerwca 2024 r.

WN-I.431.8.2022

Pani
Joanna Kołodziejczak
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Żyrardowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2024, poz. 44) zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji” oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2013, poz. 29) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2023, poz. 2283) po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie przez zespół kontrolujący w składzie: Ewa Brzezińska, Monika Materek, Stanisław Jarmuda, Bożena Mirosz-Gniadek, Anna Konior, Adriana Synowska, Kinga Kipa - członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, działający z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, której wyniki zostały zamieszczone w protokole przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95, Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4jd68r/skrytka
www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Mazowiecki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/uw-mazowiecki w zakładce ochrona danych osobowych.

1) Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Żyrardowie działa na podstawie Zarządzenia nr 09/02 z dnia 9 maja 2002 r. Starosty Powiatu Żyrardowskiego, wydanego na podstawie art. 6 i 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych po uzyskaniu zgody Wojewody Mazowieckiego.

Na podstawie § 8 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Żyrardowie Powiatowy Zespół usytuowany jest w strukturze Starostwa. Powiatowy Zespół realizuje zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji na terenie powiatu żyrardowskiego i sochaczewskiego.

Pomieszczenia użytkowane przez Zespół są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i spełniają wymagania, o których mowa w § 24 ust. 1 i 2 oraz § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2021, poz. 857) zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie orzekania”. Budynek, w którym znajduje się siedziba Powiatowego Zespołu jest przystosowany dla osób z ograniczoną sprawnością ruchową, a pomieszczenia służące obsłudze administracyjno-biurowej Zespołu są dla takich osób dostępne. Osoby niepełnosprawne mają możliwość swobodnego i samodzielnego poruszania się w pomieszczeniach Zespołu oraz użytkowania jego wyposażenia. Pomieszczenia zapewniają poszanowanie dóbr osobistych w trakcie prowadzenia badań lekarskich i rozmów przez członków składów orzekających.

2) Kadra Powiatowego Zespołu spełnia wymogi określone w § 23 ust. 1 w zw. z § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania.

Analiza składu osobowego lekarzy - członków Powiatowego Zespołu wykazała, iż do Zespołu nie powołano lekarza o specjalności w dziedzinie neurologii i okulistyki. Zatem Zespół nie posiada pełnej kadry orzeczniczej, co jest niezgodne z dyspozycją zawartą w § 18 ust. 1 oraz § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania. Fakt ten uniemożliwia realizację przepisu zawartego w § 33 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania, zgodnie z którym postępowanie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności obejmuje powołanie spośród członków powiatowego oraz wojewódzkiego zespołu, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 3-7, składu orzekającego do rozpoznania wniosku i wydania orzeczenia, określonego w § 7 ust. 1, lub spośród członków powiatowego zespołu wyznaczenie lekarza - członka zespołu ze specjalnością odpowiednią do rozpoznania wniosku i wydania orzeczenia, określonego w § 7 ust. 2; w razie potrzeby do składu orzekającego powołuje się dodatkowo lekarza - członka

zespołu ze specjalnością odpowiednią do choroby współistniejącej, mogącej mieć istotny wpływ na wynik postępowania orzeczniczego. Pomimo systematycznych działań podejmowanych przez Przewodniczącą Zespołu, nadal brak jest lekarza o specjalności w dziedzinie okulistyki i neurologii.

3) Powiatowy Zespół pracuje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności zgodnie z art. 6d ustawy o rehabilitacji.

4) Tryb postępowania orzeczniczego przed Powiatowym Zespołem w Żyrardowie oraz procedury stosowane w tym postępowaniu:

➤ Analiza akt poddanych kontroli wykazała, że Powiatowy Zespół w Żyrardowie ustala swoją właściwość rzeczową i miejscową zgodnie z art. 19 k.p.a. Właściwość miejscowa zespołu została ustalona zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ust. 2 i 3 ustawy o rehabilitacji. Również właściwość instancyjna została ustalona zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.

➤ Powiatowy Zespół w Żyrardowie dokonuje weryfikacji złożonego wniosku pod względem formalnoprawnym oraz pod kątem kompletności dokumentacji medycznej i konieczności jej uzupełnienia. W aktach każdej analizowanej sprawy znajduje się *Karta obiegowa wniosku*, generowana w SI EKSMON w celu usprawnienia udokumentowania czynności weryfikacji. Treść sporządzonych kart obiegowych wskazuje, że Zespół badał formalnoprawnie wnioski: analizy formalnoprawnej dokonywała Przewodnicząca Zespołu lub Sekretarz. Potwierdzeniem dokonanej oceny formalnoprawnej jest data, pieczęć i podpis osoby sporządzającej analizę wniosku. Jednocześnie oceny pod kątem potrzeby uzupełnienia o dokumentację medyczną przeprowadzono na oddzielnym druku *Analiza formalno-prawna wniosku o wydanie orzeczenia*. Oceny pod kątem uzupełnienia wniosku o dokumentację medyczną dokonywał lekarz członek Powiatowego Zespołu, wskazując o jakie dokumenty należy uzupełnić wniosek albo określając, iż nie wymaga uzupełnienia o dodatkową dokumentację medyczną. Lekarz określał również specjalizację przewodniczącego składu orzekającego. Potwierdzeniem przeprowadzenia weryfikacji pod kątem kompletności dokumentacji medycznej, konieczności jej uzupełnienia oraz określenia specjalności lekarza właściwego do choroby zasadniczej osoby orzekanej jest podpis i pieczęć lekarza członka Powiatowego Zespołu na druku *Analiza formalno-prawna wniosku o wydanie orzeczenia*. Natomiast w karcie obiegowej w punktach: IV. *Wstępna analiza dokumentacji medycznej* i V. *Określenie specjalności przewodniczącego składu orzekającego* brak jest podpisu lekarza wyznaczonego do weryfikacji dokumentacji.

- Treść § 33 pkt 2 rozporządzenia w sprawie orzekania postępowanie w sprawie orzekania wskazuje na konieczność dokonania przez lekarza wyznaczonego przez przewodniczącego zespołu wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji, o której mowa w § 6 ust. 2 i 3, w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą, a także określenie specjalności przewodniczącego składu orzekającego odpowiedniej do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka. Czynność wyznaczenia lekarza do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej przez Przewodniczącą Zespołu jest potwierdzona w *Karcie obiegowej wniosku*.
- Dyspozycja zawarta w przepisie § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania zobowiązuje przewodniczącego Powiatowego Zespołu do wyznaczenia składu orzekającego, w tym przewodniczącego, spośród członków zespołu posiadających zaświadczenia uprawniające do orzekania. Kontrola wykazała, iż w każdej sprawie orzekał co najmniej dwuosobowy skład orzekający, co potwierdza pieczęć i podpis lekarza – przewodniczącego składu orzekającego na protokole oraz orzeczeniu Powiatowego Zespołu, jak również pieczęć i podpis członka składu widniejący na ww. dokumentach. Czynność wyznaczenia składu orzekającego przez Przewodniczącą Zespołu jest udokumentowana w *Karcie obiegowej wniosku* generowanej w SI EKSMOoN.
- Analiza akt wykazała, że zawiadomienia na podstawie § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania wyznaczające termin posiedzenia składu orzekającego, jak również zawiadomienia wydawane na podstawie art. 36 k.p.a. organ wysyła stronie bez zwrotnego potwierdzenia odbioru, co skutkuje tym, że w aktach postępowań orzeczniczych brak udokumentowania faktu doręczenia zawiadomienia stronie postępowania. W aktach sprawy brak jest również wydruku ze strony Poczty Polskiej *śledzenia przesyłki*, która umożliwiłaby potwierdzenie faktu doręczenia stronie we wskazanym w przepisach prawa terminie zawiadomienia. Jednocześnie nie można ustalić czy Powiatowy Zespół zawiadomienia o wyznaczonym terminie posiedzenia składu orzekającego, doręcza stronie postępowania co najmniej 7 dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia składu orzekającego zgodnie z wymogiem określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania.
- Poddane kontroli orzeczenia były wysyłane zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie orzekania, jak również za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, co jest zgodne z zasadą doręczania.
- Kontrola trybu rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności pod kątem zachowywania terminów do załatwiania spraw wskazanych w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572) dalej „k.p.a.”, że w przypadku 59%

kontrolowanych spraw Powiatowy Zespół nie dochował ustawowego jednomiesięcznego terminu do załatwienia sprawy z winy organu. Jednocześnie stwierdzono, że w każdym przypadku przekroczenia terminu Powiatowy Zespół przed upływem terminu do załatwienia sprawy zawiadamia stronę postępowania o niezałatwieniu sprawy w terminie oraz o wyznaczeniu nowego terminu rozpatrzenia wniosku wskazując przyczynę uzasadniającą niemożność rozpatrzenia wniosku w ustawowym terminie zgodnie z dyspozycją § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania oraz art. 36 k.p.a.

➤ Analiza sporządzanych protokołów z posiedzeń składów orzekających wykazała, iż w analizowanych sprawach protokół sporządzono prawidłowo. Zgodnie z art. 67 § 1 k.p.a., organ administracji publicznej sporządza zwięzły protokół z każdej czynności postępowania, mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie. Protokół, jako pisemne ujęcie (utrwalenie) w przepisanej prawem formie pewnych zdarzeń, czynności, kwestii lub pewnego stanu rzeczy przez organ administracji publicznej, posiada cechy dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 76 k.p.a. Kontrola wykazała, że protokół we wszystkich analizowanych sprawach spełniał wymagania formalne art. 67 § 1 k.p.a.

➤ Wydawane przez Powiatowy Zespół orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawierają elementy zgodne z wymaganiami zawartymi w § 13 rozporządzenia w sprawie orzekania.

➤ Analiza wybranych akt spraw pod kątem formalnoprawnym wykazała, iż uzasadnienia do kontrolowanych orzeczeń sporządzane są w sposób prawidłowy, zgodnie z art. 107 k.p.a. oraz § 13 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania.

➤ Dokumentacja, w szczególności medyczna, co do zasady była prawidłowo potwierdzona za zgodność z oryginałem: zawierała niezbędne elementy, tj. na każdej stronie adnotację „za zgodność z oryginałem”, pieczęć organu, datę i podpis osoby upoważnionej.

5) Kontrola wykazała prawidłową organizację posiedzeń składów orzekających.

6) Kontrolujący wnoszą zastrzeżenia co do sposobu oceny niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności dokonywanej przez członków składów orzekających tj. przez pracowników socjalnych, psychologów oraz doradców zawodowych.

Analiza pod względem merytorycznym wybranych *Ocen* (...) wykazała, iż w przeważającej części proponowany przez specjalistę stopień niepełnosprawności lub niepełnosprawność nie zostały ustalone adekwatnie w relacji do zebranych w wywiadzie i udokumentowanych w *Ocenach* (...) informacji. Zastrzeżenia budzą również sformułowane uzasadnienia

proponowanych rozstrzygnięć niewskazujące w każdym przypadku faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione zgodnie z przesłankami kwalifikującymi do konkretnego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności (art. 4 ust. 1 – 3 oraz art. 4a ustawy o rehabilitacji). Ponadto wybrane *Oceny (...)* nie spełniały wymogu kompletności, brak ustalenia stanu faktycznego wykluczał możliwość podjęcia trafnego i rzetelnego rozstrzygnięcia.

7) Zespół kontrolujący ustalił, że *Oceny (...)* sporządzane przez lekarzy – przewodniczących składów orzekających są co do zasady wypełniane prawidłowo. Nieliczne zarzuty dotyczą niewłaściwego dokumentowania stanu faktycznego przez przewodniczących składów orzekających na drukach sporządzanych *Ocen (...)* w przedmiocie opisu badania podmiotowego, przedmiotowego oraz opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej. Dokumentacja medyczna zawarta w analizowanych aktach spraw co do zasady była wystarczająca i uzasadniała zaliczenie do niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam:

- 1) Powołanie do składu Zespołu lekarza specjalisty w dziedzinie okulistyki oraz neurologii, mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
- 2) W każdym przypadku prowadzenie postępowań orzeczniczych zgodnie z terminami załatwiania spraw wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- 3) Dokumentowanie doręczenia stronom postępowania wszelkiego rodzaju zawiadomień stosowanych w procedurze orzeczniczej za zwrotnym potwierdzeniem odbioru zgodnie z przepisami zawartymi w ww. rozporządzeniu.
- 4) W każdym przypadku stosowanie *Karty obiegowej wniosku*, generowanej w systemie EKSMOON, przekazanej przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, nie tylko w zakresie analizy formalno-prawnej wniosku, ale również w zakresie analizy dokumentacji medycznej oraz określania specjalności lekarza przewodniczącego składu orzekającego.

- 5) Podniesienie jakości orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez wydawanie orzeczeń w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności przez psychologów, doradców zawodowych i pracowników socjalnych, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
- przestrzeganie standardów w zakresie kwalifikowania do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności;
 - rzetelne i wyczerpujące merytorycznie wypełnianie druków *Ocen (...)*;
 - precyzję i obiektywizm w opisie występowania dysfunkcji orzekanej osoby, warunkujących trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych,
 - trafność w odniesieniu do treści sporządzonej *Oceny (...)*, kwalifikacji do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności lub odmowy takiej kwalifikacji;
 - formułowanie uzasadnień dokonanej kwalifikacji w aspekcie obowiązujących standardów orzecznich, w zakresie kwalifikowania do osób niepełnosprawnych lub stopnia niepełnosprawności.
- 6) Obowiązkowy udział członków Zespołu (specjalistów), których jakość wypełnianych *Ocen (...)* budziła zastrzeżenia kontrolujących, w szkoleniach doskonalących prowadzonych przez członków Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z § 16 ust. 3 i ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: „Wystąpienie pokontrolne zawiera opis stwierdzonych nieprawidłowości lub naruszeń prawa, a także uwagi i zalecenia pokontrolne zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości lub naruszeń prawa oraz termin wykonania zaleceń.

Kontrolowany, w terminie wyznaczonym w wystąpieniu pokontrolnym, zawiadamia organ upoważniony do kontroli o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.” W związku

z powyższym proszę o przedstawienie stosownych informacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, na stronie internetowej *bip.mazowieckie.pl*.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Przewodnicząca

Wojewódzkiego Zespołu do spraw

Orzekania o Niepełnosprawności

Marzena Tazbir-Kowalczyk

/podpisano kwalifikowanym podpisem

elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Andrzej Wilk

Starosta Powiatu Żyrardowskiego